

## EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 11/2014 rd

### Statsrådets skogspolitiska redogörelse 2050

#### *Till jord- och skogsbruksutskottet*

### INLEDNING

#### **Remiss**

Riksdagen remitterade den 19 februari 2014 statsrådets skogspolitiska redogörelse 2050 (SRR 1/2014 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att ekonomiutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.

#### **Sakkunniga**

Utskottet har hört

- förstråd Marja Kokkonen och överinspektör Matti Mäkelä, jord- och skogsbruksministeriet
- strategidirektör Sixten Sunabacka, arbets- och näringsministeriet
- verkställande direktör Christine Hagström-Näsi, Finnish Bioeconomy Cluster FIBIC Oy
- direktör Jari Kostama, Finsk Energiindustri rf
- skogsexpert Lea Jylhä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- direktör för skogsärenden Jouni Väkevä, Skogsindustri rf.

### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

#### **Motivering**

*Utgångspunkter.* Statsrådets skogspolitiska redogörelse lägger fast huvudlinjerna för hållbar skogsvård och skogsanvändning för att våra skogsresurser ska kunna nyttiggöras mer diversifierat. Redogörelsen innehåller en omvärldsanalys och en prognos för den kommande omvärldsutvecklingen. Vidare presenterar redogörelsen en halvtidsutvärdering av det nationella skogsprogrammet som sträcker sig fram till 2015. Visionen fram till 2050 är den viktigaste delen. Den innehåller tre strategiska mål och sammanlagt fjorton åtgärds paket för att målen ska kunna nås. Åtgärds paketet kommer att konkretiseras i en kommande skogsstrategi som sträcker sig fram till 2025.

Visionen tar fasta på en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar skogsanvändning i ett brett perspektiv. De bärande idéerna är att satsa på bioekonomi och att skogen ska vara en plattform för ett mer diversifierat välstånd (bl.a. samhällsekonomi, sysselsättning och hälsa och rekreation). Visionen är ett försök att fånga upp de förändringstrender som är förknippade med omvärldningen inom den traditionella skogsindustrin och framväxten av en ny bioekonomi och möta förändringar i den nationella och internationella omvärlden.

Precis som de sakkunniga anser ekonomiutskottet analyserna vara bra och välkomnar huvudlinjerna i redogörelsen. Riktlinjerna är visserligen fortfarande mycket generellt formulerade och det är önskvärt att en mer konkret strategi

tas fram så snabbt som möjligt. I sina överväganden koncentrerar sig utskottet på frågor inom sitt ansvarsområde, det vill säga ekonomiskt utnyttjande av skogen.

*Föränderlig omvärld.* Skogarna är den viktigaste förnybara råvaran som vi kan utnyttja ekonomiskt. Vi kan kommersialisera den ytterligare i stor utsträckning utan att äventyra den hållbara skogsanvändningen. Finland har lyckats öka skogsresurserna och användningen av trä samtidigt. I det hänseendet kunde vår skogsvårdsmodell vara en bra exportartikel. De senaste femtio åren har trädbeståndet ökat med femtio procent. I redogörelsen bedömer regeringen att avverkningen av gagnvirke kunde öka med 15–20 miljoner kubikmeter på årsbasis och att användningen av skogsflis för energiproduktion kunde så mycket som tredubblas. Våra skogsresurser erbjuder alltså goda möjligheter att vidareutveckla bioekonomin. En förutsättning är dock att skogsresurserna kan utnyttjas effektivt och att vi skapar en omvärld som lockar till sig investeringar och innovationer. För att skogarna ska kunna utnyttjas diversifierat måste de vara friska och behålla sin mångfald. Det bör göras större insatser för att förbättra skogsvården och skogsbehandlingsmetoderna. Skogssektorn är en av de sektorer som erbjuder flest arbetstillfällen och den spelar en viktig roll för en balanserad regional utveckling i landet.

Finland besitter högkvalitativ skogs kompetens och den kan utnyttjas för att ta fram produkter med hög förädlingsgrad. Den befintliga kompetensen måste utnyttjas bättre. Vi måste se till att utbildningen på olika stadier är heltäckande och att vi har förmåga att möta föränderliga behov.

Den pågående omstruktureringen av den traditionella skogsindustrin skapar osäkerhet på marknaden, men är samtidigt en möjlighet att skapa ny kommersiell verksamhet. Redan nu finns det tydliga tecken på att många nya produkter växer fram vid sidan av träförädlingsindustrin, träbyggande och energiutvinning. De finns inom bland annat textil- och livsmedelsindustrin, bioteknik, läkemedels- och kosmetika-

industrin. Tjänstesektorns växande roll återspeglas också i skogsbruket, bland annat genom ett ökande utbud på turist- och rekreationsservice.

Nya möjligheter att nyttiggöra råvaran lockar nya aktörer och marknaden diversifieras. En gemensam nämnare är dock att det finns ett behov av att få råvaran till konkurrenskraftigt pris. Följaktligen lyfter redogörelsen fram behovet av att förbättra villkoren för företagande inom skogsbranschen och att ta fram logistik (transportleder och datakommunikation) som stöder användningen av trä och skog.

Inom utskottets ansvarsområde hör satsningar på forskning, utveckling och innovationer till de viktigaste insatsområdena. Utan dem går det inte att tillräckligt snabbt utveckla nya produkter och processer som genererar mervärde. Ett gynnsamt klimat för innovationer och investeringar är en viktig förutsättning för att vidareutveckla skogssektorn. En grundförutsättning är att vi ser hållbar utveckling av skogarna som ett eftersträvarsvårt och lönsamt mål för landet.

Det är en lång väg att ta fram nya produkter och det krävs insatser från både industrin själv och staten (exempelvis FIBIC och INKA inom bioekonomi). Även om hemmamarknaden är en viktig försöks- och referensplattform för innovationer måste produktutvecklingen vara starkt exportorienterad. Finland har högkvalitativ teknisk och naturvetenskaplig kompetens, men den företagsekonomiska biten behöver utvecklas. Det gäller att skapa en stark skogsrelaterad image för finländska skogsprodukter.

*Energi.* Skogsbaserad energi spelar en viktig roll i vår nationella energi- och klimatstrategi där våra mål för förnybar energi till stor del går ut på ökad användning av skogsflis. Större andel inhemskt skogsflis har positiva effekter för klimatet, men också betydande effekter för sysselsättningen och försörjningsberedskapen. Behovet att tillgodose råvaror till ett konkurrenskraftigt pris och en effektiv logistikkedja är viktiga förutsättningar också för vi ska kunna öka användningen av skogsflis. Konkurrenskraften för inhemsk skogsenergi i relation till importerad energi kan styras med nationella beslut.

En rad regelverk som är under arbete i EU och på det internationella planet kan bli det största hindret för att använda trä för energiproduktion. Det pågår flera projekt (ILUC, LULUCF, hållbarhetskriterier för fast bioenergi och eventuella ändringar i nollutsläppsmålet) som i hög grad kan begränsa möjligheterna att använda skogarna i ett bredare perspektiv. Trots att vi kan bestämma om vår skogspolicy på nationell nivå påverkas vårt nationella skogsbruk i allt högre grad av åtgärder som vidtas internationellt och i EU.

Ekonomiutskottet ser med stor oro på att regelverken blir fler och fler. Läget försvåras ytterligare av att vi i EU saknar en större referensgrupp med gemensamma intressen. I detta läge är det extra viktigt att vi lägger fram våra mål och våra synpunkter för både kommissionen och

de övriga medlemsstaterna. Vid internationella förhandlingar hamnar vi lätt i fel referensgrupp, nämligen i en grupp där man med en rad restriktioner vill stoppa omfattande kalhyggen i skogar som redan är skövlade. Det är angeläget att Finland både i och utanför EU klart och tydligt pekar på att skogar i allt större omfattning kan utnyttjas hållbart och med bibehållen mångfald, understryker utskottet. Strängare regler ska drabba länder som missbrukar sin skog.

### ***Ställningstagande***

Ekonomiutskottet anför

*att jord- och skogsbruksutskottet bör beakta det som sägs ovan.*

Helsingfors den 19 mars 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent  
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml  
medl. Lars Erik Gästgivers /sv  
Teuvo Hakkarainen /saf  
Harri Jaskari /saml  
Antti Kaikkonen /cent  
Johanna Karimäki /gröna  
Pia Kauma /saml

Jukka Kärnä /sd  
Päivi Lipponen /sd  
Jari Myllykoski /vänst  
Martti Mölsä /saf  
Sirpa Paatero /sd  
Arto Pirttilahti /cent  
Kaj Turunen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.